

SAKSBEHANDLER
Tove Elise Ihler

VÅR REF.
20/09487-11

DERES REF.

VÅR DATO
29.07.2021

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Se mottakerliste

Halden gamle fengsel – Klageavgjørelse - Klage på vedtak om fjerning av takkonstruksjon i bakgården for eiers bekostning

Riksantikvaren viser til oversendelse av klage over Viken fylkeskommunes vedtak om fjerning av takkonstruksjon i bakgård for eiers regning. Oversendelsen er datert 30.06.2021.

Klagen er sendt inn rettidig og tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 28.

Klagen tas ikke til følge.

Riksantikvaren er opptatt av at fredete og verneverdige bygninger tas i bruk. Vi er imidlertid også opptatt av at tilpasninger vi gjør i fredete bygninger og anlegg for å tilrettelegge for ny bruk, er gjort på en slik måte at alle bygningens historiske verdier og kvaliteter blir tatt vare på.

Dersom det planlegges utført endringer, er det derfor viktig at det opprettes dialog med kulturmiljømyndighetene for å sikre at disse hensynene ivaretas. Før tiltaket iverksettes må tillatelser og eventuelle dispensasjoner fra gjeldende regelverk være på plass.

Riksantikvaren har gitt avslag på din klage på fylkeskommunens vedtak om å fjerne den oppsatte takkonstruksjon i bakgården. Det betyr at dette byggverket må fjernes.

Fylkeskommunen tar stilling til oppsettende virkning ifm din klage til Sivilombudsmannen.

Vedtaket om riving innebærer imidlertid ikke et prinsipielt forbud mot byggetiltak i bakgården.

Vi vil anbefale at du oppretter dialog med fylkeskommunen og kommunen for å se på hvordan dine behov for byggetiltak i bakgården kan løses på en måte som både ivaretar hensynet til det fredete anlegget og andre krav til denne typen konstruksjoner som f.eks. krav til brannsikkerhet.

Kulturmiljøforvaltningen skal legge til rette for fortsatt bruk av kulturminner og vi forventer at denne saken kan løses på en god måte.

Fylkeskommunen skriver at de vil berømme eier for at han har tatt mange grep gjennom årene for å legge til rette for ny bruk av gamle, verneverdige bygninger og anlegg i Halden. Her istemmer Riksantikvaren.

Bakgrunn for saken

Fylkeskonservatoren i Viken fylkeskommune oppdager høsten 2018 at det er oppført et takoverbygg over bakgården til Halden gamle fengsel. Fylkeskommunen hadde ikke mottatt søknad om dispensasjon for tiltaket. Halden kommune hadde heller ikke mottatt søknad. Viken fylkeskommune fatter 14.05.2020 vedtak i medhold av kulturminneloven (kml) § 16 om rivning av takkonstruksjon i bakgården til Halden gamle politikammer og fengsel, med forutgående varsel. Eier klager over dette, i korrespondanse datert 06.06.2020. Hovedanførselen er at tiltaket er diskutert med kulturminnemyndighetene uten at behovet for detaljert dispensasjonssøknad ble nevnt. Riksantikvaren behandler klagen i brev datert 24.08.2020, men gir ikke tiltakshaver medhold. Eiendommen ble i anledning klagesaken befart av Riksantikvaren 17.08.2020, materialvalg og dimensjoner blir vurdert. Eier gis ny frist for fjerning medio november 2020. Fylkeskommunen fatter vedtak om fjerning av takkonstruksjon i bakgården for eiers bekostning i brev datert 08.06.2021, vedtaket forhåndsvarsles 12.02.2021. Bakgrunnen er at eier ikke har etterkommet kravet om rivning. I vedtaket kommer det fram at Halden Torg AS vil bli belastet med inntil kr. 10 095,- + Mva for rivingen. Det opplyses også om adgangen til å be om oppsettende virkning ifm eventuell klagesak. Tiltakshaver klager, og Viken fylkeskommune oversender denne klagen i brev datert 30.06.2021. Det er denne klagen som nå Riksantikvaren tar til behandling.

Halden Torg AS sine anførsler

Tiltakshavers representant anfører først at han ønsker å få saksbehandlingen prøvd hos Sivilombudsmannen, og ber om at tvangsvedtaket stilles i bero til behandlingen der er ferdig.

Videre anmoder tiltakshaver om at Riksantikvaren omgjør sitt vedtak om stadfestelse av fylkeskommunens vedtak, siden begrunnelsen er at det bygger på at etterfølgende dispensasjon ikke vil bli gitt;

Det ville være god forvaltningsskikk å la eier få søke om dispensasjon før rivning blir gjennomført med tvang. En fullverdig søknadsprosess ville nødvendigvis bragt andre

momenter inn i saken, og det kan ikke utelukkes at det ville kunne være grunnlag for å gi dispensasjon i denne saken.

Det vises videre til Riksantikvarens rundskriv av 27.09.2013 (endr. 20.05.2014), hvor det blant annet vises til at kulturminneforvaltningen skal være løsningsorientert og bidra til å sikre bruken av en fredet bygning. Det vises til at eiers behov ikke er vurdert i vedtaket om pålegg om fjerning i saken opp mot særlige tilfelle, og at vedtaket derfor lider av skjønns mangler.

Endelig og subsidiært anføres det at vedtaket må oppheves, idet det lider av saksbehandlingsfeil, på bakgrunn av at det kun er innhentet et tilbud på arbeidene.

Fylkeskommunens anførsler

Fylkeskommunen skriver i sin oversendelse at de imøtekommer tiltakshavers begjæring om oppsettende virkning ifm klagesaken, og vil vurdere det samme på nytt dersom saken går til behandling hos sivilombudsmannen. Når det gjelder tilbud på arbeidene med riving, er det innhentet tre ulike, hvor det billigste ble valgt. Fylkeskommunen ser utover dette ingen nye momenter til saken som tilsier at vedtaket bør endres.

Riksantikvarens merknader

Når det gjelder oppsettende virkning ifm. behandling hos Sivilombudsmannen etter forvaltningsloven § 42, viser Riksantikvaren til fylkeskommunens uttalelse og overlater derfor denne vurderingen til fylkeskommunen.

Når det gjelder anførsel om etterfølgende godkjenning av tiltak som ikke er omsøkt, er dette en praksis som ikke er ønsket. En dialog med kulturminnemyndigheten som her, etterfulgt av en dispensasjonssøknad, som blant annet viser materialbruk og dimensjonering, ville fylle kravet i lovgivningen. Dette kravet gjelder for alle eiere av fredede bygninger og sikrer også hensiktsmessig flyt i arbeidet for alle parter. For øvrig er det Riksantikvarens mening at tiltaket fikk behørig vurdering i den forrige klagesaken, i to instanser. Vi viser til vurderingen her;

Selv om tiltak diskuteres på idestadiet med riksantikvaren i felt, må dispensasjonssøknad på vanlig måte sendes inn til fylkeskommunen for tiltak som virker vesentlig inn på kulturminnet. Dette gjelder også skisser til konstruksjoner. Deretter kan fylkeskommunen behandle det konkrete forslaget, og komme med innspill og forslag til forbedringer. Det gjennomførte tiltaket er utført som en tradisjonell, avstivet stolpekonstruksjon av ujusterte

materialer i grove dimensjoner. Etter Riksantikvarens vurdering innebærer tiltaket en vesentlig endring av det fredete gårdsrommets karakter, og er slik sett ikke i tråd med fredningens formål og bestemmelser. Vi ser at fylkeskommunens merknader knyttet til avrenningen er relevante, vi vil imidlertid ikke utelukke at dette problemet isolert sett kan løses (selve taket var demontert ved Riksantikvarens befaring 17.08.2020). Vi vil samtidig bemerke at tiltaket kan være brannteknisk utfordrende, siden trekonstruksjonen går fra vegg til vegg, og slik sett kan øke fare for brannspredning. Oppsummert er tiltaket er i utførelse, dimensjonering og materialvalg av en slik art at det ikke ville blitt gitt dispensasjon for i den fredede bakgården. Også brannteknisk synes tilbygget å være problematisk, uten at kommunen har fått mulighet til å vurdere dette ved en søknad.

En dispensasjonssøknad til kulturminnemyndigheten og en byggesøknad til kommunen ville trolig gitt føringer for utforming og utførelse. Tiltaket ville da kunne blitt justert slik at både eiers behov og hensynet til kulturmiljøverdiene og andre tekniske krav kunne blitt ivaretatt. Det er her, i dispensasjonsbehandling, man vurderer særlige tilfelle og eiers behov som det anmodes om i klagen.

Riksantikvaren har gjennomgått og vurdert alle sider av saken, og har etter en grundig vurdering kommet til at det ikke er grunnlag for å omgjøre Viken fylkeskommunes vedtak.

Konklusjon:

Klagen tas ikke til følge.

Det foreligger ikke feil ved lovanvendelsen eller saksbehandlingen, som kan ha virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41. Riksantikvaren har heller ikke innvendinger mot fylkeskommunens skjønnsutøvelse.

Vi vil avslutningsvis gjenta vår anbefaling om at du oppretter dialog med fylkeskommunen og kommunen for å se på hvordan dine behov for byggetiltak i bakgården kan løses på en måte som både ivaretar hensynet til det fredete anlegget og andre krav til denne typen konstruksjoner.

Vennlig hilsen

Turid Kolstadløkken

Tove Elise Ihler

Avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Halden Torg AS		Eskevikveien 10	1768 HALDEN
Viken fylkeskommune		Postboks 1200 Sentrum	0107 OSLO